

Dagsöversikten: Gruvägarnas förslag under omröstning bland arbetarna.

Den engelska kolstrejkens slut förestående? — Sovjet utdelar koncessioner endast i begränsad omfattning.

De senaste meddelandena från England ha samstämmigt bekräftat att kolstrejkens impopularitet tillvuxit i en sådan omfattning, att parterna knappast längre kunna motstå trycket av den allmänna mening, som krävt förhandlingar på en resonligare basis än hittills. Gruvägarna ha nu framlagt ett nytt förslag, varom gruvarbetarna komma att omrösta. Omröstningen äger rum på onsdag i nästa vecka och skall vara slutförd fredagen den 17. Arbetarnas delegerade meddela att det kommer att erfordras 2/3 majoritet vid omröstningen om strejken skall fortsättas. Det av gruvägarna framlagda förslaget går enl. ett telegram ut på att en ny standard för minimilöner skall garanteras för tolv månader. Denna standard innebär en höjning med 20 procent över 1914 års genomsnittslöner. I förslaget ingår vidare tillsättandet av en nationell lönenämnd samt åt de lägst betalda arbetarna löner, tillräckliga för deras existens. Vid gårdagens delegerademöte framhöll ordföranden Smith, att ett antagande av gruvägarnes förslag innebure ett frångående av kravet på vinsternas sammanförande till en enda fond.

Innan detaljerade uppgifter ingått är det givetvis svårt att bedöma förslaget räckvidd i förhållande till den position, som tidigare intagits på gruvägarehåll, men det förefaller stort sett ansluta sig till svaret på Lloyd Georges senaste medlingsproposition. Den nationella lönenämnd (National Wages Board), varom telegrammet talar, skulle sammansatt av lika stort antal representanter för bägge parterna med en neutral ordförande, reglera uppkommande löneproblem ur synpunkten av industriens bärkraft och produktionsförmåga i de skilda distrikten. Eventuellt uppstående nettovinst, sedan arbetarnas standardlön och arbetsgivarnas standardprofit jämte produktionskostnaderna täckts, skall i viss närmare bestämd proportion delas mellan arbetarna och gruvägarna. Det av de förra hittills som offentliggjort hävdade kravet på en nationell pool för driftsöverskottets jämna fördelning på landet i dess helhet tillbakavisades på nytt av gruvägarna i deras sist publicerade anbud och har efter vad telegrammet ger vid handen icke heller accepterats i det som arbetarna nu skola votera om i nästa vecka.

Skulle omröstningen gå i riktning mot förslaget antagande, varå vissa tecken onekligen tyda, innebure detta, så långt man kan döma av telegrammen, ett givet nederlag för arbetaresändpunkten, även om gruvägarna också till en viss grad fått modifiera sina ursprungliga fordringar.

I anslutning till kolkonflikten kan anföras ett Londotelegram, enligt vilket de officiella siffrorna ge vid handen, att f. n. över 2 mill. icke specialutbildade arbetare, 1 mill. gruvarbetare och mer än 1/2 mill. bomullsarbetare äro arbetslösa, och över 1 mill. fått förkortad arbetstid.

Det agitationstal av Lenin, som i gårdagens nummer omnämndes, berör även i ett särskild avsnitt frågan om de utländska koncessionerna, vilkas förtjenlighet med kommunismens program, han söker förklara. Koncessionerna innebära från ekonomisk synpunkt, heter det i referatet, ett sovjetmaktens sluter ett fördrag med kapitalisterna, enligt vilket dessa erhålla en viss mängd råvaror, gruvor och industriföretag, gruvmalm eller, såsom i ett av de senaste koncessionsprojekten, till och med en hel fabrik (projektet om koncession på den svenska kullagerfabriken). Den socialistiska statsmakten lämnar kapitalisten den tillhöriga produktionsmedel: fabriker, gruvor och material; kapitalisten arbetar såsom kontraagent, såsom arrendator, med de socialistiska produktionsmedlen och erhåller profit på sitt kapital, under det han lämnar den socialistiska staten en del av produkterna. Därigenom erhåller denna en ökad mängd produkter, vilket är nödvändigt, då den själv icke förmår producera dem. Den statskapitalism som härigenom uppstår är icke farlig, emedan "vi komma att bestämma i vilken utsträckning vi lämna koncessioner. Naftakoncessionen exempelvis ger oss med ens millioner pud olja, bättre än den vi själva framställa. Detta är fördelaktigt för oss, emedan bönderna komma att lämna oss sitt spannmålsöverskott för denna olja, men icke för våra papperspengar, och vi få genast möjlighet att bringa en förbättring i hela landets läge". Handelsfrihet innebär i viss mån kapitalism, men denna kapitalism kommer att stå under statens uppsikt och kontroll. Koncessionerna äro ej farliga, framhöll Lenin vidare, om sovjet endast lämnar koncessionärerna en del fabriker och behåller de flesta för sig själv. "Naturligtvis vore det alldeles orimligt om sovjet delade ut största delen av det som tillhör den i form av koncessioner". Detta innebure ett återvändande till kapitalismen. Det är ej riskabelt med koncessioner, så länge sovjet håller alla statens företag i sin hand och är i tillfälle att noga överväga vilka koncessioner som kunna lämnas, på hurudana villkor och i vilken utsträckning. Kapitalismen, som växer upp, befinner sig under kontroll och statsmakten förblir i arbetareklassens ägo. Det kapital, som kommer att finnas i form av koncessioner och det som oundvikligen kommer att växa fram genom den fria handeln, skall endast tjäna syftet att förbättra böndernas jordbruk och underlätta den snara uppkomsten av en omfattande socialistisk industri. Med ett starkt och välordnat jordbruk skall det bli lättare för sovjet att fylla sin uppgift än nu, när varu- bristen trycker bönderna.

Otvivelaktigt bör Lenins tal ses i sammanhang med de av Berliner Tageblatt förmedlade uppgifterna om bildandet av engelsk-tysk koncern i syfte att utnyttja

(Forts. på sid. 6.)

Dagsöversikten.

(Forts. från sid. 1).

de av sovjet offererade koncessionerna. Den tyska tidningen är synnerligen kategorisk i denna punkt liksom om att definitiv uppgörelse träffats mellan Krassin och Stinneskoncernen. Det betonas emellertid — vilket med hänsyn till den nuvarande politiska situationen i Europa är tämligen överflödigt — att de engelsk-tyska förhandlingar, som i föregående vecka skola slutförts, icke ha någon som helst politisk betydelse. Anmärkningsvärt är i detta sammanhang att det nyligen av Krassin dementerades ryktet återgives, att Lenin skall göra ett personligt besök i London. Tidningen framhåller emellertid att koncessionsprojektets realiserande står i samband med den inrepolitiska utvecklingen i Ryssland, en reservation, som väl i väsentlig mån förtager de nya finansiella planerna deras aktuella karaktär.

Tanken på en allians mellan England, Amerika och Frankrike, varigenom Frankrike skulle få garantier mot ett eventuellt tyskt angrepp, har enligt Telegrambyråns Paris-korrespondens åter blivit aktuell. Den bekante överste House lär från Berlin telegraferat till en amerikansk tidning, att vissa tyska kretsar gärna skulle acceptera en dylik lösning, varigenom samverkan mellan Frankrike och Tyskland skulle underlättas, sedan Frankrike uppnått trygghet, och återställandet av det normala politiska och ekonomiska livet i Europa skulle även härigenom understödjas.

Franska deputeradekammarans budgetkommission har tillställt Briand en skrivelse,

vari påpekas att den första tyska inbetalningen enligt Spaprotokollet av den 16 juli 1920 bör användas till att ersätta Frankrike för de förskott, det lämnat tyska regeringen för att underlätta kollevaranserna. Beloppet i fråga uppgår till 767 mill. francs. Anledningen till utskottets skrivelse är att söka i ett i pressen offentliggjort meddelande, att Belgien kräver företrädesrätt till alla tyska inbetalningar.

Föreningarnas för Nationernas förbund Genevекongress har nu avslutats. Kongressen antog på förslag av japanska och holländska delegationerna en resolution, vari uttryckes önskemålet att U. S. A. måtte inträda i folkförbundet. Vidare uttalade sig kongressen för borttagande av paasen. Presidenten Adler meddelade, att en propagandakommitté skulle tillsättas med framstående personer från alla länder som medlemmar. Nästa kongress äger rum i Prag år 1922. Man kommer då att behandla frågan om upprättande av en internationell polistyrka.

Den franska tidningen Le Temps uppger, att förhandlingsprogrammet vid Nationernas förbunds råds sammanträde i Genève den 17 juni upptar rapportörernas utlåtande i Ålandsfrågan.